

mertek még? Miért nevezzük ezeket háziállatoknak? Miért tartjuk a tehenet? Mi az ára egy liter tejnek? Hát egy fél liternek? Menj a táblához és ird fel, hogy: »A tehen háziállat«. (Amig ir, tovább kérdezőnk.) Hol tartjuk a háziállatokat? Hol vannak ezek az épületek? Hogyan nevezzük ezeket az épületeket együtt? Mit eszik a tehen? Hogy csináljuk a szénát? Hol terem a fű? Tudtok ti egy kis dalt a zöld mezőről, álljatok föl, énekeljük el! (Ének.)

Kálmán elvégezte az irást. Miért kezdte nagybetűvel? Mit tett az irás végére?

Olvassunk tovább.

Ime a változatosság! Olvasás, beszéd- és értelemgyakorlat, számtan, szavalás és ének, szóval az I. osztály összes vizsgai tárgyai együtt, egyszerre kérdezve.

A vizsga menetének ez a változatossága, csapongása nagyon hasonlít a gyermeklélek mesterkéletlen, szabadjára engedett, eredeti természetének. Ha ehhez hozzájárul még a tanító alkalmas egyénisége is; ha tud bele minél több életet, szint, elevenséget önteni; ha derült, megnyugodott kedéllyel tudja végigvezetni az egész vizsgálatot, úgy a vizsgálat napját igazán ünneppé fogja tenni úgy a szülők, mint a gyermekek számára.

H. A.

A magyar paraszt

*Harcokat vezérlő véres, nagy vitézek,
Titeket csodállak, értetek nem érzek;
De az ekesvasnak verejtékes hőse
Szerető szívemnek kedves ismerőse.*

*Szeretem a népet, mely a földet turja
S rongy irigység nélkül néz a magyar urra,
De saját jussából nem ad egy arasztot.
Szeretem a büszke, jó magyar parasztot.*

*Mások a családját csak hadd emlegessék,
A magyar parasztság — a magyar nemesség.
Diszre, méltóságra, becsülettudásra
Széles e világon nincsen neki mása.*

*Fürge, szép menyecskék szülik ezt a fajtát;
Nem ismer a gyermek anyján kívül dajkát.
S amiért hiába járnak iskolába,
Azt az anyatejjel szivja már magába.*

S hej, nagy tudomány az, más nép között ritka,
 Uralkodó nemzet uralmának titka;
 Népünk millióit át egy érzés járja:
 Az, hogy a magyarnak nincs a földön párja.

S legkisebb izéig szent hitül ezt vallva,
 Mi kicsiny fajunknak nagy az ő hatalma.
 Nem tart nagyra senkit, nem ijeszti semmi, —
 Soha szolgál nem lón, mert nem is tud lenni.

Könnyü főurunknak, rangja érzetében,
 Büszkén nézni végig tenger szolganépen.
 De a mi parasztunk csak így nézi, szinte
 Az egész világot: vagyok olyan mint te!

Nézd a nyalka tartást, nézd a hetyke léptet,
 Nézd a mérkőzésre vágyó ifju népet —
 S itézd a vén parasztot, nézd e nagy nyugalmat:
 Hogy ha szól, fölényes, óvatos, ha hallgat.

A katonasorban láttam fiatalját,
 Zsöngre regruták ma, — holnap harci dal'ják.
 Fegyvert a kezébe, paripát alája!...
 S a paraszt az Isten első katonája!

S láttam az öregjét én a falu házán,
 Eszes, erős szóval egymás közt vitázván.
 S azt gondoltam: im, ez a korunkra késve
 Ős pásztor királyok bölcs tanácsulése.

S beveszi magát az embernek szívébe
 Apraja, öregje, fiatalja, vénje.
 Nincs hang, mely fülemnek édesebben esnék,
 Mint egy paraszt mondja: »Szerencsés jóestét!«

Magyar paraszt éke az az okos jószág,
 Mely tán nem is erkölcs, de hus, vér, valóság.
 Hogy egyszerre józan s eszményes is lenne,
 Gondolat és érzés frigyre lépett benne.

Lám, ha szerelemre gyullad fel a vére,
 Rárakná az ég, föld kincsét kedvesére,
 Amit érez, dalban s szóban is kimondja,
 De nem lesz a lánynak érzélgős bolondja.

Érzelme fölött is őrt áll büszkesége,
 Hosszu panaszokkal nem eseng az égre,
 Ha a lányt szép szóval megnyerte, megkérte,
 Helyt áll és meg is hal, — de nem jajgat érte.

Táncából világlik ki az egész jellem:
Csupa fékezett hev, erőteljes kellem.
Egymagában lassan, párral frissen lejt,
De a jobb esztét el sohasem felejt.

Kezét, lábát, testét nem veti, nem hányja,
Csak az uribb fajzat kacki fia, lánya,
Nem is kurjant sürün, ha kitor is néha,
Lehel bárdolatlan, — de sohasem léha.

Kedves a parasztnép s legkedvesebb nékem,
A nehéz munkában, künn a mezőn, réten.
Hol fekele hantból fehér cipót tördel,
Küzdvén a szeszélyes, ősi anyafölddel.

Hej, aki nem látja, soha nem is tudja,
Mily nehéz a rögben az ekevas utja!
De, aki nem nézi, soha nem is sejti,
Hogy a rög e nemzet minden kincsét rejt.

Mit az anyaföld ad, szerle e hazában,
Mind csak abból élünk: egyes, egyház, állam.
Csak formál a szerszám, csak forgat a mérték,
De a föld rögéből hajt ki minden érték.

A magyar parasztnak nehéz, nagy munkája
Tartja e hazát fenn! Ezer áldás rája!
Bő maggal fizessen minden buzaasztag,
Hálával a nemzet a magyar parasztnak!

S te, aki alkotni vágyol szíved, ésszel,
A magyar paraszthoz néha napján nézel el.
Romlattan kedélye, ő s esze e népnek
Gazdag televénye minden jónak, szépnek.

Aki államférfi, itt okulást nyerhet:
Dacot a lényegben, formákban türelmet!
Költők és művészek dalait hallgassák —
S megtanulják tőle: legszebb az igazság.

Épül erősségünk, már toronyait rakják,
Hej, de elfelejtik nem egyszer alapját,
Pedig az egészet ez tartja szilárdan,
Ez nem ing a szélben, — ez nem dől az árban.

A magyar parasztság az erő, az élet,
Elveszett a nemzet, ha ez semmivé lett.
De, ha ez marad csak — mind a többi nélkül,
Nemzetünk jövője akkor is fölépül.

Kozma Andor.